

quien); o que l'aparat cartogràfic no conté més informació sociolingüística que unes fronteres sense delimitar a vegades lingüístiques i a vegades provincials, deixant-nos a les fosques sobre proporcions de parlants o densitat de població.

En resum: segurament una altra oportunitat desaproveitada per a fer un balanç seriós d'una qüestió política d'interès general. L'índex paral·lel inclouria coses com una anàlisi de les circumstàncies sociolingüístiques de la transició espanyola, una bona incursió en la història (les províncies ni s'esmenten en tot l'informe), segurament també un estudi de la ideologia regionalista, i una comparació el més completa possible de dades i d'àmbits d'ús del gallec, el català i el basc encaminada a vèncer l'aïllament secular. En el terreny del discurs, es podia haver aprofitat l'oportunitat daurada que oferien els textos legals per a practicar l'anàlisi crítica; i encara ara podria ser interessant contrastar aquest amb informes anteriors com el de Ninyoles (o el d'Entwistle dels anys trenta, que en la bibliografia apareix com si fos de l'any 1978!).

Tot plegat és un símptoma de l'estat en què es troba aquesta parcel·la dels estudis

sociolingüístics al nostre país. D'altra banda, no estic segur que els textos que han pogut contribuir recentment a donar difusió a la disciplina ho hagin fet sempre en la direcció correcta i amb el nivell d'exigència que calia. Sense progressos substancials, ens haurem d'acontentar amb la dotzena de pàgines d'estadístiques que ha reunit l'autor (que, d'altra banda, ja eren conegudes a les administracions que s'ocupen del tema). La imaginació i l'esforç per canviar la realitat no pertanyen a aquest volum. El temari que el català, el basc o el gallec es mereixen crec que té a veure també amb la comunicació a gran escala (i les fronteres àudio-visuals), la revolució de la premsa, l'anàlisi i la comparació dels estils i els gèneres de discurs (i els que no s'han explorat mai en cap d'aquestes llengües), o la difusió exterior (tan educativa com editorial). Aquestes crec que són qüestions d'interès general. Sense això (l'interès general), l'informe recorda aquell llibre intítulat *The Languages of Australia* (bo, certament, en el seu camp), on no es dedica ni una sola ratlla a la llengua anglesa.

AMADEU VIANA

Anuari Verdaguer (1986-1990). Vic, Eumo-Ajuntament de Barcelona, 1987-1991 («Estudis Verdaguerians», núms. 1-5).

Verdaguer és dels escriptors catalans sobre els quals s'ha escrit més (per la qualitat i la complexitat de la seva obra, per la seva personalitat problemàtica, per la possibilitat de projectar-hi molts distints idearis...). De tota manera, a pesar de la proliferació espontània de treballs, alguns amb poc rigor o tendint a la mitificació, però d'altres força estimables, i tot i que resulta discutible el lloc que el desenvolupament de la recerca verdagueriana hauria d'ocupar en l'ordre de prioritats de la historiografia literària catalana (encara força precària), calien iniciatives a fi de completar, sistematitzar, aprofundir i renovar els estudis verdaguerians. Amb aquesta intenció, aprofitant l'avinentsa de la celebració del Col·loqui sobre la Renaixença i la proximitat del centenari de *Canigó*, es va determinar d'emprendre diverses activitats, començant per un col·loqui sobre Verdaguer convocat per les universitats Central i Autònoma de Barcelona i l'Escola Universitària Balmes de Vic (1986). D'aquest encontre, en van sorgir nous projec-

tes, a més de la continuïtat de la seva celebració: la publicació de les actes (que va originar l'*Anuari*), la creació d'un fons documental i bibliogràfic, la catalogació de manuscrits de Verdaguer i l'edició de la seva obra. Cal remarcar que aquestes iniciatives no se circumscriuen merament a Verdaguer, sinó que volen aportar també un millor coneixement de la seva època, amb el bon criteri que «l'estudi d'un gran autor no pot cenyir-se exclusivament a la seva obra, sinó que cal examplar-lo a tot el marc històric-cultural en què es produï» (com es declara en la *Justificació* que precedeix el primer volum de l'*Anuari*).

Els impulsors d'aquesta publicació i també de les altres activitats esmentades (Pere Farrés, Manuel Jorba, Joaquim Molas, Josep Paré, Ramon Pinyol i Torrens, Segimon Serrallonga i Ricard Torrents) van creure oportú no limitar-se a l'edició de les aportacions al Col·loqui, sinó fundar una miscel·lània anual que ultra obligar a un mínim de producció per a res-

pectar-ne la periodicitat, fos oberta també a altres treballs, i on, a més, es publicuessin textos breus inèdits o de difícil consulta, s'oferís un inventari de la bibliografia verdagueriana recent, es ressenyessin obres i conferències i es donés notícia de diversos actes relacionats amb Verdaguer o de l'activitat d'alguns verdagueristes. Així, la publicació s'estructura en els apartats següents: *Estudis, Textos, Ressenyes, Bibliografia i Crònica*.

Els estudis tenen com a nucli les actes dels col·loquis sobre Verdaguer, fora dels dos darres volums, que perden unitat: el primer, dedicat a l'èpica, forneix els col·loquis de 1986 i 1987, i el segon, dedicat a *Pàtria* (que va propiciar també l'anàlisi del nacionalisme de Verdaguer en general), forneix el col·loqui de 1988. La diversitat d'aspectes tractats és considerable: biografia, ideologia, formació i evolució estètica, relacions amb altres escriptors i influències, gèneres, crítica textual, lectures globals i monogràfiques d'obres, recepció... Malauradament, no dispo de espai per a ocupar-me mínimament de tots els estudis i penso que seria injust destacar-ne només alguns. Remarcaré tan sols,

doncs, que, en conjunt, el rigor és notable. Cal elogiar també les completes bibliografies, l'atractiu dels textos editats (entrevistes, epistolaris, estudis antics...), la selecció i la precisió de les ressenyes i l'àmplia informació del noticiari verdaguerià.

És de desitjar, per tant, que aquesta útil plataforma per a l'estudi de Verdaguer tingui continuïtat, i mantingui un interès difícil de sostenir. Encara que imminentment l'assegura la publicació de les actes del III Col·loqui dedicat a la prosa (al qual es van presentar aportacions força remarcables), és previsible que es produeixi un exhauriment, que sembla ja anunciar-se en els dos últims volums, a causa del caràcter excessivament monogràfic de la miscel·lània, per bé que Verdaguer ofereix moltes possibilitats. Aleshores, potser caldrà plantejar-se d'obrir més generosament encara l'*Anuari* a tota la literatura catalana del segle XIX, entre molts altres motius també perquè el que més requereixen els estudis verdaguerians –crec– és un millor coneixement del context.

F. XAVIER VALL I SOLAZ

Sergi PÀMIES, *L'instint*. Barcelona, Edicions dels Quaderns Crema, 1992 («Biblioteca Mínima», núm. 29). 169 ps.

De contistes, n'hi ha de dues menes: els qui se serveixen del gènere com a banc de proves per a la novel·la i els qui se cenyeixen a les possibilitats estrictes del gènere com a tal. Sergi Pàmies, que va fer la seva aparició al món de les lletres catalanes amb dos llibres de contes, hauríem de catalogar-lo entre els segons. *T'hauria de caure la cara de vergonya* (1986) és encara un llibre vacil·lant, però a *Infecció* (1987) l'autor ja configura un model propi: un model contístic, és clar, amb dos elements característics. El primer, la invenció d'una situació inicial curiosa o sorprenent, la qual motiva un mínim fil narratiu que és suficient per a donar coherència a tots els elements que es posen en joc i desembocar en un final tancat. El segon, el gust per un llenguatge simple però d'extrema precisió i detallisme a partir del qual –i a vegades des de la pura pirotècnia verbal del joc estilístic–

és capaç d'oferir consistència narrativa a una acció pràcticament inexistente o, dit d'una altra manera, de donar forma literària a una trama quasi pre-textual. Hi hauria un tercer element, també característic però ja no estrictament relacionat amb les necessitats del conte com a gènere: la creació d'uns personatges acostumats a la vulgaritat de la vida quotidiana i que se saben prendre les coses amb resignació simpàtica.

Just quan el model ha quedat mínimament fixat, però, Sergi Pàmies varia les directrius i s'estrena com a novel·lista amb *La primera pedra* (1990). Hi detectem un fenomen que es reproduïx sovint en altres contistes que, tot i haver-se cenyit a les possibilitats estrictes del gènere, assagen després com a novel·listes: les dificultats a l'hora d'adaptar els seus recursos habituals a un marc narratiu diferent i els problemes d'estructuració que aques-